

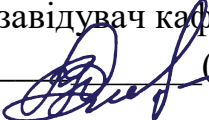
**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри спеціальної освіти

протокол № 2 від 30.08.2022

завідувач кафедри

 (Наталія Кабельнікова)

**СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ
ТРУДОВЕ НАВЧАННЯ ІЗ СПЕЦІАЛЬНОЮ МЕТОДИКОЮ**

Освітня програма «Спеціальна освіта» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Спеціальність **016 Спеціальна освіта.**

Галузь знань **01 Освіта/Педагогіка**

Назва освітньої компоненти	Трудове навчання із спеціальною методикою
Тип курсу	Обов'язкова компонента
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень освіти
Кількість кредитів/годин	4 кредити / 120 годин
Семестр	I семестр
Викладач	Віра Ляшко (Vira Liashko), кандидат психологічних наук, доцент кафедри спеціальної освіти https://orcid.org/0000-0001-5764-856X
Посилання на сайт	https://ksuonline.kspu.edu/course/view.php?id=2220
Контактний телефон	(050) 222 59 57
Email викладача:	vvlyashko@gmail.com
Графік консультацій	за призначеним часом
Методи викладання	лекційні заняття, практичні роботи, презентації, тестові завдання, індивідуальні завдання
Форма контролю	Екзамен

1. Анотація дисципліни: дисципліна включає матеріали, що забезпечують студентів знаннями в галузі спеціальної освіти при вирішенні освітніх та науково-методичних завдань з врахуванням вікових та індивідуально-типологічних відмінностей учнів, соціально-психологічних особливостей учнівських груп та конкретних психолого-педагогічних ситуацій.

2. Мета та завдання дисципліни:

Мета дисципліни: викладання навчальної дисципліни «Трудове навчання зі спец. методикою викладання» є сформувати у студентів загальні поняття щодо закономірностей аномального розвитку, виховання та навчання дитини з особливими потребами, що проявляються у трудовій діяльності; забезпечити теоретичну та практичну підготовку вчителів-дефектологів до викладання курсу «Трудове навчання із спец. методикою викладання» у спеціальній школі; удосконалити процес підготовки кваліфікованого спеціаліста.

Завдання:

- 1) забезпечення знаннями та розуміння предметної області та професії;
- 2) навчання раціональній організації власної корекційно-педагогічної діяльності;
- 3) самостійно контролювати її результативність, удосконалювати систему самоорганізації на основі сучасних корекційно-педагогічних технологій;

- 4) розуміння оцінки структури дефекту при порушеннях інтелекту, потенційні можливості розвитку різних сторін особистості дітей і підлітків з порушеннями психофізичного розвитку;
- 5) володіння знаннями сучасної методики і освітніх технологій для забезпечення якості оволодіння навчальними досягненнями;
- б) здійснювати педагогічний супровід дітей з особливостями психофізичного розвитку в ролі асистента вчителя інклюзивного класу.
- 7) здатність сприяти соціальній адаптації дітей з порушеннями психофізичного розвитку; готувати їх до суспільної та виробничої діяльності

3. Програмні компетентності та результати навчання

Після успішного завершення дисципліни здобувач формуватиме наступні програмні компетентності та результати навчання:

Інтегральна компетентність – Здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми спеціальної та інклюзивної освіти у процесі корекційно-педагогічної, діагностико-консультативної, дослідницької та культурно-просвітницької діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій, технологій і методів дефектології і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

СК-4. Здатність планувати та організовувати освітньо-корекційну роботу з урахуванням структури та особливостей порушення (інтелекту, мовлення, слуху, зору, опорно-рухових функцій тощо), актуального стану та потенційних можливостей осіб із особливими освітніми потребами.

СК-5. Здатність реалізовувати ефективні корекційно-освітні технології у роботі з дітьми, підлітками, дорослими з особливими освітніми потребами, доцільно обирати методичне й інформаційно-комп’ютерне забезпечення спеціальної освіти.

СК-7. Здатність дотримуватися вимог до організації корекційно-розвивального освітнього середовища у спеціальних закладах.

СК-11. Здатність дотримуватися основних принципів, правил, прийомів і форм суб'єкт-суб'єктної комунікації.

Програмні результати навчання:

РН9. Мати навички комплектування та організації діяльності спеціальних закладів освіти, спеціальних груп у закладах дошкільної освіти, спеціальних класів у закладах загальної середньої освіти тощо.

РН11. Застосовувати у професійній діяльності знання про методики, технології, форми і засоби реабілітації та корекційно-розвивального навчання дітей з особливими освітніми потребами.

РН15. Застосовувати у професійній діяльності дефектолога сучасні універсальні та спеціалізовані інформаційні системи та програмні продукти; бібліотечні ресурси та технології, зокрема електронні; спеціальну апаратуру та інструменти.

4. Обсяг курсу на поточний навчальний рік

	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
Кількість годин (3 курс)	24	24	72

Кількість годин (2 курс)	20	20	80
--------------------------	----	----	----

5. Ознаки курсу

Рік викладання	Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/ вибірковий
1	I	Спеціальна освіта	2	нормативний
1	I	Спеціальна освіта	3	нормативний

6. Технічне й програмне забезпечення/обладнання

Наявність мультимедійного обладнання, опорні конспекти лекцій (презентації); ілюстративні (відео) матеріали.

7. Політика курсу

Для успішного складання підсумкового контролю з дисципліни вимагається 100% відвідування очне або дистанційне відвідування всіх лекційних занять. Пропуск понад 25% занять без поважної причини буде оцінений як FX.

Високо цінується академічна доброчесність. До всіх студентів освітньої програми відбувається абсолютно рівне ставлення. Навіть окремий випадок порушення академічної доброчесності є серйозним проступком, який може призвести до несправедливого перерозподілу оцінок і, як наслідок, загального рейтингу студентів.

Мінімальне покарання для студентів, яких спіймали на обмані чи плагіаті під час тесту чи підсумкового контролю, буде нульовим для цього завдання з послідовним зниженням підсумкової оцінки дисципліни принаймні на одну літеру. Будь ласка, поставтесь до цього питання серйозно та відповідально.

8. Схема курсу

Тиждень, дата, години	Тема, план, кількість годин (аудиторної та самостійної)	Форма навчального заняття	Список джерел	Завдання	кільк ість балів
Модуль 1. Загальні питання трудової підготовки учнів з порушеннями розвитку в системі спеціальної шкільної освіти					
Тиждень А дата,	Тема 1: Вступ. Сучасна система трудового навчання дітей з інтелектуальними порушеннями. 1. Поняття методики викладання трудового навчання	лекція	1, 3, 5, 8	Опрацювати сайт міністерства освіти та науки України. Розглянути програми для спеціальних шкіл. Презентація.	-

академічних годин 4/-	2. Зміст трудового навчання в спеціальній школі 2. Корекційна спрямованість трудового навчання			https://corr.ks.ua/progr_int.htm	
	Тема 2: Зміст трудового навчання у спец. школі. 1. Зміст трудового навчання в спеціальній школі. 2. Корекційна мета трудового навчання у спеціальній школі. 3. Виховна мета трудового навчання у спеціальній школі. 4. Структура курсу трудового навчання. профорієнтаційна спрямованість.	лекція практичне заняття	1, 3, 5, 8	Опрацювати сайт міністерства освіти та науки України. Розглянути програми для спеціальних шкіл. Презентація. https://corr.ks.ua/progr_int.htm	5
Тиждень В дата, академічних годин 2/2	Тема 3. Поняття та структура діяльності 1. Поняття діяльності та її складові 2. Особливості процесу діяльності школярів з інтелектуальними порушеннями 3. Методика організації процесу формування діяльності на уроках праці	лекція практичне заняття	10, 11, 12	Структура та зміст навчальної програми курсу трудового навчання у спеціальній школі.	5
Тиждень А дата, академічних годин 2/2	Тема 4: Принципи трудового навчання у спеціальній школі 1.Реалізація загальнодидактичних принципів у процесі навчання праці. 2.Реалізація корекційних принципів у процесі трудового навчання.	лекція практичне заняття	4, 5, 8	Календарно–тематичне планування курсу «Трудове навчання» у спеціальній школі.	5
Тиждень В дата, академічних годин 2/2	Тема 5: Методи навчання на уроках праці та їх класифікація. 1.Поняття та метод навчання. Класифікація методів навчання географії. 2.Особливості використання словесних методів навчання. 3.Робота з підручником на уроках трудового навчання. 4. Види наочних посібників та методи їх використання 5. Технічні засоби навчання. 6. Дозування засобів наочності	лекція практичне заняття	7, 10, 11, 14	Підготовка вчителя до уроків трудового навчання у спеціальній школі. Методика вивчення та засвоєння основних понять, навичок в учнів спец. школи.	5
Тиждень А дата, академічних годин 2/2	Тема 6. Форми організації навчання на уроках трудового навчання. 1. Урок як основна форма навчання дітей з порушеннями розвитку. Типологія уроків 2. Структура та завдання уроку. 3. Особливості проведення фізкультхвилинки на уроках праці 4. Техніка безпеки на уроках праці.	лекція практичне заняття	4, 7, 8	Структура та зміст діючого підручника та навчально–методичних посібників з трудового навчання для спеціальної школи	5/5
Модуль 2. Технології трудового навчання у спеціальній школі					

Тиждень В дата, академічні годин 2/2	Тема 7. Підготовка вчителя до занять з трудового навчання. 1. Календарно-тематичне планування. 2. Методика складання конспекту уроку. 3. Структура та завдання уроку. 4. Експерсії та лабораторні роботи в курсі трудового навчання.	лекція практичне заняття	1, 2, 10	Конспект, як документ вчителя. Специфіка підготовки. Методика складання конспекту уроку. Структура та завдання уроку. Конспект експерсії. Підготовка до експерсії, документація. Експерсії та лабораторні роботи в курсі трудового навчання.	5
Тиждень А дата, академічні годин 2/2	Тема 8. Позакласна робота в курсі трудового навчання. 1. Організація позакласної роботи з учнями молодших класів. 2. Зміст позакласної роботи у середній та старшій школі. 3. Організація простору кабінета праці та навчальної майстерні.	лекція практичне заняття	4, 5, 7, 10	Форми і зміст позакласної роботи з трудового навчання у спец. школі. Характеристика змісту позакласної роботи з трудового навчання у спец.школі.	5
Тиждень В дата, академічні годин 2/2	Тема 9. Методика роботи з природними матеріалами, глиною та пластиліном 1. Методи подання інструктажу. 2. Технологія обробки глини. 3. Особливості роботи з пластиліном.	лекція практичне заняття	3, 5, 8, 9	Поняття природних матеріалів. Заготівля природних матеріалів для використання на уроках.	5
Тиждень А дата, академічні годин 2/2	Тема 10. Методика роботи з папером та картоном.. 1. Методи подання інструктажу. 2. Техніко-технологічні знання. 3. Технологія роботи з папером та картоном.	лекція практичне заняття	1, 2, 5	Теоретичні поняття про папір і картон. Види, класифікація, призначення. Виготовлення. Вивчення техніко-технологічних знань. Презентація	5
Тиждень В дата, академічні годин 2/2	Тема 11. Методика роботи з текстильними матеріалами. Методика роботи з деревиною. 1. Методи подання інструктажу. 2. Технологія обробки текстильних матеріалів, деревини та металів.	лекція практичне заняття	3, 4, 7, 10	Теоретичні поняття про текстильні матеріали. Види, класифікація, призначення. Виготовлення. Вивчення техніко-технологічних знань. Презентація	5

Тиждень А дата, академічні години 2/2	Тема 12. Методика роботи у навчальних майстернях та виробничих класах. 1. Профорієнтаційна робота у школі. 2. Методи подання інструктажу у майстерні. 3. Особливості технічного моделювання у спеціальній школі. 4. Особливості роботи учнів у навчальних майстернях.	лекція практичне заняття	1, 2, 4	Техніка безпеки. Спеціальний одяг, робота з обладнанням. методика роботи на різного виду приладах та верстатах. Діагностика професійних якостей. Презентація	5
--	--	--------------------------------	---------	--	---

9. Система оцінювання та вимоги

Загальна система оцінювання курсу

Із максимальних 100 балів загального оцінювання предмету, які може набрати студент у ході засвоєння дисципліни, максимум 60 балів

- опитування на семінарських заняттях (максимум 5 б);
- підготовка і презентація реферату (максимум 15б);
- індивідуальна робота (максимум 10 б);
- конспект першоджерел з презентацією (максимум 10 б);
- контрольна робота(максимум 10 балів);
- термінологічний словник(тестове завдання)-(максимум 10б)

інші 40 балів – це підсумковий контроль.

Критерії оцінювання знань студентів:

В основу системи оцінювання знань студентів із навчальної дисципліни закладені наступні критерії:

- 1) повнота знань – вичерпна достатність у відтворенні інформації щодо змісту навчальної дисципліни;
- 2) адекватність знань – їх правильність, відповідність теоретико-методологічним основам предмета;
- 3) усвідомленість (осмисленість) знань – розуміння смислу інформації по навчальній дисципліні та вміння його вербалізувати;
- 4) вміння творчо мислити, давати своє бачення і розуміння поставлених завдань («побічний продукт» діяльності)

Виходячи з цього, оцінка «відмінно» ставиться за наявність у студента вичерпних і правильних знань щодо головних проблем навчальної дисципліни, розгляду яких були присвячені лекційні та семінарські заняття. При цьому знання повинні бути осмисленими, що проявляється у повноті та адекватності їх пояснення. Вміння підходити до рішення завдання не тільки у форматі репродукції, але й творчого мислення.

Оцінка «добре» ставиться за наявність у студента знань щодо більшості тем, які передбачені навчальною програмою. При цьому знання характеризуються адекватністю, але є частково усвідомленими (студент за формою відповідає правильно, а пояснити смисл може не завжди).

Оцінка «задовільно» ставиться за наявність у студента фрагментарних знань з дисципліни, які при цьому не завжди точно ним розуміються і не достатньо повно вербалізуються.

Оцінка «незадовільно» ставиться за відсутність у студента знань щодо головних проблем навчальної дисципліни, або ж за наявність часткових знань, які він неправильно розуміє і неправильно трактує.

Сумарна кількість – 100 балів.

Модуль 1. Загальні питання трудової підготовки учнів з порушеннями розвитку в системі спеціальної шкільної освіти

Критерії оцінювання та бали. Кожна практична робота оцінюється у 5 балів. **Максимальна кількість балів за цей модуль – 30.**

Модуль 2. Технології трудового навчання у спеціальній школі

Критерії оцінювання та бали. Кожна практична робота оцінюється у 5 балів. **Максимальна кількість балів за цей модуль – 30.**

Екзамен (40 балів) (письмова форма)

Вимоги до письмової роботи

Студентам необхідно вибрати із запропонованих вид роботи, з яким хоче кожен з них провести, яке потрібно описати (письмова робота) презентувати на парі.

Власне виконання індивідуальної роботи покликане розвивати самостійність навчальної діяльності, мисленнєві операції в опрацюванні навчального матеріалу (абстрагування, порівняння, конкретизація, узагальнення, схематизація, аналіз, синтез тощо), розвиває критичне мислення, а також креативність мислення, що особливо виявляється у здатності репрезентувати опрацьований матеріал, а також у здатності його представляти у формі висновку психологічного дослідження.

10. Список рекомендованих джерел (наскрізна нумерація)

Основні:

1. Бондар В.І. Підготовка учнів допоміжної школи до самостійної трудової діяльності. -К.: Рад.шк., 1988. - 128 с
2. Дульнев Г.М. Основи трудового обучения во вспомогательной школе: Психолого-педагогическое исследование. - М.: Педагогика, 1969. - 216с.
3. Мерсіянова Г.Н. Выполнение практических заданий учащимися вспомогательной школы. - К.: Рад.шк., 1985.-81 с.
4. Методика трудового обучения и общетехнических дисциплин /Под ред.Д.А.Тхоржевского. - М.: Просвещение, 1982. - 286 с.
5. Мерсіянова Г. М. Професійно-трудова підготовка учнів допоміжної школи / Г. М. Мерсіянова // Дефектологія. – 2001. – № 1. – С. 45– 47.
6. Мерсіянова Г. М. Швейна справа : підручник для 5 класу допоміжної школи / Г. М. Мерсіянова. – К. : Благовіст, 2001. – 176 с
7. Мерсіянова Г. М. Корекційна спрямованість змісту трудового навчання швейній справі розумово відсталих школярів / Г. М. Мерсіянова // Теорія і практика олігофренопедагогіки. – Вип. 4. – К., 2010. – С. .
8. Мерсіянова Г. М. Вивчення професійної термінології на уроках праці в допоміжній школі / Г. М. Мерсіянова // Дефектологія. – 1997. – № 1. – С. 32–36.
9. Основи спеціальної дидактики /За ред. І.Г.Єременка. -К.: Рад.шк., 1986.-201с.
10. Павлова Н.П. Трудовое обучение в 1-3 классах вспомогательной школы. - М.: Просвещение, 1988. - 176 с.
11. Павлова Н.П. Применение предметных карт на уроках ручного труда во вспомогательной школе // Дефектология. - 1977.- №3
12. Пинский Б.И. Психология трудовой деятельности учащихся вспомогательной школы. - М.: Просвещение,1985.-127 с.
13. Рожнев Я.А. Методика трудового обучения с практикумом. -М., 1999.
14. Хохліна О.П. Психолого-педагогічні основи корекційної спрямованості трудового навчання учнів з вадами розумового розвитку. - К.: Педагогічна думка,2000.-286 с.
15. Цейтлин Н.Е., Демидова А.П. Справочник по трудовому обучению. - М: Просвещение, 1983. - 192 с.
16. Хохліна О.П. Проблема корекційної спрямованості трудового навчання дітей з інтелектуальними вадами / Хохліна О.П. // Актуальні питання корекційної освіти. Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка / За ред. В.М.Синьова, О.В.Гаврилова. – Вип.IV. - Кам'янець-Подільський: ПП Медобори-2006, 2014. – С.412-422.
17. Хохліна О.П. Мета освіти у зміст: навчання розумово відсталих дітей // Педагогіка і психологія.— 1999.— № 4.— С.70—75.

18. Хохліна О.П., Мерсіянова Г.М., Глоба О.П. Формування усвідомленості діяльності в процесі трудового навчання учнів допоміжної школи: Навч.-метод. по сібник.— Луганськ: Вид-во ЛДПУ ім.Т.Шевченка "Альма-Матер", 2002 . — 60 с
19. Хохліна ОП Психолого педагогічні основи корекційної спрямованості трудового навчання учнів з вадами розумового розвитку К.: Пед. думка 288с.
20. Хохліна ОП. Корекційна спрямованість трудового навчання в допоміжній школі: Навчальнометодичний посібник К.: ТОВ «Імідж

Додаткові

1. Выготский Л.С. О связи между трудовой деятельностью и интеллектуальным развитием ребенка // Дефектология. - 1976. - №6. - С.3-8.
2. Веремійчик І.М. Майстрик і Майстринка: Навчальний посібник з трудового навчання для 1 кл. трирічної початкової школи. - К.: Освіта, 1997. - 129 с.
3. Веремійчик І.М. Майстровиті руки: Навчальний посібник з трудового навчання для 2 кл. трирічної початкової школи. - К.: Освіта, 1997. - 128 с.
4. Веремійчик І.М. Майструй і твори: Навчальний посібник з трудового навчання для 3 кл. трирічної початкової школи. - К.: Освіта, 1998. - 144с.
5. Жаренкова Г.И. Коррекционная направленность трудового обучения в начальных классах школы для детей с задержкой психического развития: Метод.реко-мендации. - М., 1987. - 47 с.
6. Куценко І. Особливості засвоєння техніко-технологічних знань розумово відсталими учнями початкових класів // Дефектологія. – 2006. – № 1. – С. 26–30. 34.
7. Куценко І. В. Психологічні особливості засвоєння техніко-технологічних знань учнями початкових класів допоміжної школи : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. психол. наук / І. В. Куценко. – К., 2007. – 22 с.
8. Левитов Н.Д. Психология труда. - М.: Учпедгиз, 1963.-340 с.
9. Липа В. А. Психологические основы педагогической коррекции / В. А. Липа. – Славянск, 2001. – 232 с
10. Методика трудового обучения и общетехнических дисциплин /Под ред.Д.А.Тхоржевского. - М.: Просвещение, 1982. - 286 с.
11. Мирский С.Л. Методика профессионально-трудоого обучения во вспомогательной школе. -М.: Просвещение, 1980. - 184 с. •

Интернет-ресурси

1. www.ped-pressa.kiev.ua;
2. www.znannia.com.ua;
3. pedlib.ru;
4. krok.org.ua;
5. corr.ks.ua.